

STARTNOTITIE LEEFBAARHEIDSVISIE 2024-2035

Aanleiding

In het hoofdlijnenakkoord 'Veur Mekoar' geven we aan dat er grote verschillen zijn als het gaat om leefbaarheid in onze provincie. Daarom werken wij de komende periode aan een Leefbaarheidsvisie (2024-2035)¹ met bijbehorende meerjarige leefbaarheidsprogramma's, met als doel de Brede Welvaart voor onze inwoners te verbeteren.

Deze startnotitie is de start van het proces om te komen tot een Leefbaarheidsvisie. We geven aan hoe we dat gaan doen. Het is nog niet de visie zelf, die gaan we de komende tijd in goed overleg met uw Staten vormgeven. Daarom is dit ook bewust een beknopt document, zodat in dit proces er volop ruimte is voor input vanuit uw Staten en onze stakeholders. We werken immers samen aan de leefbaarheid in onze provincie!

De in februari af te ronden evaluatie van het leefbaarheidsprogramma (2020-2023) wordt hierin meegenomen. Ook de eerder uitgevoerde tussenevaluatie wordt hierbij betrokken.

Het gewenste resultaat is het opleveren van een Leefbaarheidsvisie, zodat Provinciale Staten de kaders en uitgangspunten kunnen vaststellen. Daarnaast zal de visie ingaan op trends en ontwikkelingen op het gebied van leefbaarheid in onze provincie, en welke inbreng wij als provincie t.a.v. leefbaarheid willen leveren.

Belang en rol

Ons bovenliggende doel is om 'de Brede Welvaart' in onze provincie te verbeteren. Brede Welvaart is een manier van kijken die is ontwikkeld om welvaart te meten voorbij economische groei alleen. "Brede Welvaart gaat over alles wat het leven 'de moeite waard maakt'. Het gaat over inkomen en werk, maar ook over de woonkwaliteit, gezondheid en het welbevinden van mensen. En over natuur, milieu en veiligheid. Kijkend naar het hier en nu en later en elders (Sociaal Planbureau Groningen, 2022)."

De Leefbaarheidsvisie zal Brede Welvaart gebruiken als kompas voor de te volgen koers. Hierbij merken we op dat de provincie niet de enige organisatie is die een bijdrage levert aan de Brede Welvaart van onze inwoners. Het Rijk, gemeenten, woningcorporaties, werkgevers, gezondheids- en welzijn organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen, sport- en vrijwilligersorganisaties, zij allen leveren een bijdrage aan de Brede Welvaart. En evenzoveel beleidsprogramma's, van het programma Mobiliteit, de regiodeals, Nij Begun, tot het Nationaal Programma Groningen. De provincie ondersteunt, verbindt, initieert, agendeert en stimuleert, al naar gelang wat nodig is, gevraagd wordt en past bij onze rol.

Planningsresultaten

De beoogde resultaten en tussenresultaten zijn:

- 1) Een startnotitie Leefbaarheidsvisie.
- 2) Interactieve bijeenkomsten met statenleden en stakeholders op locatie in de provincie om input op te halen over leefbaarheidsthema's.
- 3) Een concept-ontwerp "Leefbaarheidsvisie" om voor te leggen aan relevante stakeholders.

---

¹ Dit komt overeen met de looptijd van de economische visie.

- 4) Een ontwerp "Leefbaarheidsvisie", richtinggevend voor de provinciale inzet op leefbaarheid tot 2035. De opgaven en doelen zijn benoemd.
- 5) Een door de Provinciale Staten vastgestelde Leefbaarheidsvisie met daarin de kaders en uitgangspunten.

Analyse

De dynamiek van centraliseren, de rijksinzet op sterker-maken-wat-al-sterk-is, en de voorkeur voor efficiency heeft zijn uitwerking in onze regio niet gemist. Voorzieningen zijn verschaald of verdwenen, en inwoners en regio's voelen zich in de steek gelaten. Anderzijds hebben vele organisaties de handen in één geslagen om de uitdagingen gezamenlijk het hoofd te bieden, en verenigen inwoners zich om hun dorp, buurt, wijk leefbaar te houden.

Het rapport *Elke regio telt*² laat zien dat er grote verschillen zijn t.a.v. leefbaarheid, binnen Nederland. Zo ook binnen in onze provincie. Als college willen wij ons inzetten om deze verschillen ongedaan te maken. Onze inzet is de Brede Welvaart voor onze inwoners te behouden en daar waar nodig te verbeteren. Wij willen investeren in Stad én Ommeland. Daarbij werken wij samen met gemeenten, woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijs- en kennisinstellingen en onze inwoners. Onze rol is aanvullend op die van onze partners, en verschilt per thema, per tijdsfase, per samenwerkingspartner. Soms is onze rol agenderend, dan weer informerend, ondersteunend en versterkend, verbindend of lobbyend. Zo werken we samen aan oplossingen voor de complexe maatschappelijke opgaven.

Samenhang en integraliteit

De Leefbaarheidsvisie doet geen uitspraken over ruimtelijke zaken. Deze zijn belegd in de provinciale omgevingsverordening en/of krijgen hun beslag in de omgevingsvisie. Wel wordt inhoudelijk afstemming gezocht. Hetzelfde geldt voor de economische visie die in ontwikkeling is.

De sociale agenda vanuit de kabinetsreactie 'Nij Begun' heeft een wisselwerking met de Leefbaarheidsvisie, evenals de programma's van het Nationaal Programma Groningen (NPG).

In lijn daarmee kennen ook onderstaande trajecten een wisselwerking met de Leefbaarheidsvisie:

- [De Brede Welvaartsmonitor](#);
- [Het nieuwe provinciaal programmaplan \(voorheen: thematisch programmaplan\) van Nationaal Programma Groningen](#);
- Gemeentelijke dorpsvisies/leefbaarheidsvisies;
- Economische visie;
- Sociale agenda 'Nij Begun'/Toekomstagenda Groningen;
- De vijf Masterplannen uit de Strategische Toekomstagenda Groningen: Zeehavens, Campus, Landelijk gebied, Oost-Groningen en Regiocentra³;
- De programma's Gezondheid en Werken aan ontwikkeling uit het Nationaal Programma Groningen⁴.

Participatie

---

² RLi, ROB, RVS (2023) [Elke regio telt! Een nieuwe aanpak van verschillen tussen regio's](#).

³ nog in ontwikkeling en onderhevig aan democratische besluitvorming

⁴ nog in ontwikkeling en onderhevig aan democratische besluitvorming

Voor de totstandkoming van de Leefbaarheidsvisie wordt een actief participatietraject met stakeholders opgezet met behulp van de Leidraad Participatie in samenwerking met Werkplaats Participatie. Doel van dit participatietraject is het vergroten van de kwaliteit van beleid en aanpak. Met het opstellen van de startnotitie is daarmee alvast een begin gemaakt. Door kenbaar te maken bij een aantal stakeholders dat de provincie met een startnotitie aan de slag gaat is een eerste stap gemaakt in het participatietraject.

Omdat we willen voorkomen dat onze inwoners worden overbevraagd benutten we de input van trajecten die nu al lopen. Zo maken we gebruik van de opbrengsten van de inwonersparticipatie uit het traject van de kwartiermaker van de sociale agenda (in maart worden er 4 bijeenkomsten georganiseerd).

Voor het participatie traject willen we de volgende professionele stakeholders benaderen:

- De gemeenten
- De Groningse woningcorporaties
- Vereniging Groninger Dorpen
- Vereniging Groninger Gemeenten
- Zorgbelang
- Healthy Aging Network Noord-Nederland (HANNN)
- CMO STAMM
- De provinciale jongerenraad
- Studenten/studievereniging
- De Hanzehogeschool Groningen
- De Rijksuniversiteit Groningen
- Enkele MBO's
- Kennisnetwerk
- Platform Gezond Groningen
- Welzijn-en zorgorganisaties zoals De Hoven, De Tintengroep etc.
- Huis voor de Sport en andere organisaties betrokken bij het provinciaal Sport- en beweegakkoord
- Jeugdfonds Sport en Cultuur, stichting Leergeld, Voedselbank Groningen en Kledingbank Maxima Krachtig Noord-Nederland (KKNN)
- Biblionet
- Discriminatiemeldpunt
- Team Nationaal Programma Groningen

De participatie met de stakeholders zal voornamelijk in de maand juni plaatsvinden en wordt in overleg met de Werkplaats Participatie ontworpen (zie bijlage II).

Randvoorwaarden

In het kader van de interne samenhang van het provinciale beleid als geheel houden we de Mondriaencyclus aan. Deze Startnotitie omschrijft alleen de processtappen en dient als opdrachtverlening aan Gedeputeerde Staten. De inhoudelijke analyse en overwegingen vinden plaats in de ontwerpfase en worden als onderdeel van de concept ontwerp leefbaarheidsvisie aan Provinciale Staten voorgelegd.

Proces en planning

Provinciale Staten worden op meerdere momenten inhoudelijk bij het proces betrokken. Ten eerste zal 'Het praten met de Staten' tijdens de Stateninformatiedag van 14 februari 2024 gebruikt worden om de Statenleden voor het eerst kennis te laten maken met de startnotitie Leefbaarheidsvisie. Vervolgens zal na de behandeling van de startnotitie een bijeenkomst georganiseerd worden om met de Statenleden in gesprek te gaan over de inhoud van de Leefbaarheidsvisie. De exacte wijze waarop, locatie en tijdstip geven we samen met de griffie vorm. Hierover worden de Statenleden zo spoedig mogelijk geïnformeerd.

Actie	Planning
Startnotitie Leefbaarheidsvisie ter vaststelling in college GS	16 januari 2024
Startnotitie brede Leefbaarheidsvisie Praten met de Staten	14 februari 2024
Startnotitie brede Leefbaarheidsvisie Commissievergadering <i>Proces en planning en opdrachtverlening aan GS</i>	28 februari/6 maart 2024 (20 maart 2024 PS)
Startnotitie brede Leefbaarheidsvisie in Provinciale Staten <i>Resultaat: proces en planning en opdrachtverlening aan GS</i>	20 maart 2024
Bijeenkomst met Statenleden <i>Tijdens deze bijeenkomst gaan we in op de inhoud van de brede leefbaarheidsvisie</i>	17 april 2024
Statenvoorstel n.a.v. deze bijeenkomst bespreken in Commissievergadering	15/22 mei 2024
Ophalen input bij Stakeholders <i>Zie lijst stakeholders hier boven</i>	Begin juni 2024
Verwerken input vanuit participatietraject en schrijven eerste versie Leefbaarheidsvisie	Juni/juli 2024
Eerste versie Leefbaarheidsvisie ter vaststelling in GS	16 juli 2024
Eerste versie Leefbaarheidsvisie Praten met de Staten	4 september 2024
Eerste versie Leefbaarheidsvisie ter bespreking in Commissievergadering <i>Formele input Statenleden</i>	11/18 september 2024 (25 september 2024 PS)
Schrijven aan definitieve versie Leefbaarheidsvisie met verwerking van de formele inbreng van PS	Oktober 2024
Leefbaarheidsvisie ter vaststelling in college GS	10 september 2024
Leefbaarheidsvisie Praten met de Staten	20 november 2024
Leefbaarheidsvisie ter bespreking in Commissievergadering <i>Formele input Statenleden</i>	27 november/4 december 2024 (18 december 2024 PS)
Na vaststelling in Provinciale Staten leefbaarheidsvisie gereed.	Eind december 2024

